

Voorwoord

In 1997 is de Stichting OBSERVEUM museum & sterrenwacht Burgum opgericht, toen nog onder de naam "Streekmuseum-Volkssterrenwacht Burgum". Vanaf dat moment werken het Museum (uit particulier initiatief opgericht door de heer K.R. Henstra te Burgum) en de Sterrenwacht (uit particulier initiatief opgericht door de heer P. Dijkstra te Burgum) samen onder één bestuur.

Zij stelt zich ten doel de belangen van het Museum en van de Sterrenwacht zo breed mogelijk te behartigen en de in de statuten genoemde doelstellingen na te streven en te bevorderen.

Daarbij is het van groot belang dat de unieke combinatie van Museum en Sterrenwacht centraal staat.

Zowel de amateurconservatoren van het Museum als ook de amateurastronomen van de Sterrenwacht vormen een meerwaarde voor wat betreft het informeren van de bezoekers.

De Stichting gaat uit van kerntaken zoals die in de statuten zijn vastgelegd. Aan die kerntaken is dit Beleidsplan voor de periode 2022-2026 gekoppeld.

Het is voor het bestuur van grote waarde dat de medewerkers, de vrijwilligers en de bezoekers hierin de vragen, de wensen, de opdrachten, het denken, kortom de verwachtingen met betrekking tot het OBSERVEUM museum & sterrenwacht zien verwoord.

Het beleidsplan 2022-2026 heeft als subtitel "Nieuw Perspectief", omdat in deze beleidsplanperiode ons streven met name gericht zal zijn op borging van de continuïteit en de uitbouw van kwaliteit van onze organisatie.

Het plan beoogt een voortzetting te zijn van het beleidsplan van 2018-2022 en zal, indien dat noodzakelijk is, periodiek worden geactualiseerd.

Namens het bestuur van het Observeum,

Rommert Dijk
voorzitter

Algemeen

Aanleiding

Het huidige beleidsplan 2018-2022 loopt dit jaar af en daarom is het noodzakelijk een nieuw beleidsplan op te stellen voor de periode 2022-2026. Dit beoogt een voortzetting te zijn van het voorgaande beleidsplan en het collectieplan 2014.

Opmerking: de cijfers tussen haakjes verwijzen naar een concrete doelstelling welke genoemd staat onder 'Samenvatting concrete doelstellingen 2022-2026', aan het einde van dit beleidsplan.

Doel beleidsplan

Het doel van dit beleidsplan is te komen tot een optimaal functioneren van de organisatie. En ook om duidelijkheid te verschaffen aan iedereen die op de een of andere manier bij onze stichting is betrokken.

De speerpunten van het beleid voor de komende jaren worden in dit plan beschreven.

Evenals in voorgaande beleidsplannen verwijzen wij als Stichting OBSERVEUM museum & sterrenwacht Burgum naar de ICOM-definitie:

"Een museum is een permanente instelling zonder winstoogmerk ten dienste van de samenleving die materieel en immaterieel erfgoed onderzoekt, verzamelt, conserveert, interpreteert en tentoontstelt. Musea staan open voor het publiek, zijn toegankelijk en inclusief, en bevorderen diversiteit en duurzaamheid. Ze opereren en communiceren ethisch, professioneel en met de participatie van gemeenschappen, en bieden gevarieerde ervaringen voor educatie, plezier, reflectie en het delen van kennis." (ICOM Praag, 2022)

De Stichting OBSERVEUM museum & sterrenwacht Burgum beoogt een intermediaire en ondersteunende functie te zijn van cultureel en populair wetenschappelijk erfgoed voor de lokale en regionale maatschappij. De stichting plaatst dit cultureel erfgoed actief en bewust in de regionale samenleving.

Missie

Daarbij is de missie van de Stichting OBSERVEUM museum & sterrenwacht Burgum tweeledig (overgenomen uit de statuten van de stichting):

a. de bevordering van de bewaring en het behoud en de kennisgeving aan een breed publiek van voorwerpen, geschriften en audiovisuele middelen, met betrekking tot de geschiedenis van met name de gemeente Tytsjerksteradiel en in ruimere zin die van Oostergo en de tegenwoordige staat van dit gebied.

b. de weer- en sterrenkunde en aanverwante terreinen der natuurwetenschappen in populairwetenschappelijke zin te beoefenen en te bevorderen en de belangstelling hiervoor te vergroten.

Visie

Onze visie hierbij is, dat ons museum deel uitmaakt van de samenleving in Burgum en omstreken en toegankelijk behoort te zijn voor jong en oud. Elk vindt er wat hij zoekt.

De sterrenwacht maakt zich in Noord-Nederland bekend en bevordert de belangstelling voor astronomie door waarneemavonden, het houden van lezingen, het verzorgen van filmavonden en het begeleiden van doe-groepen.

Het is de taak van de medewerkers van het museum en de sterrenwacht educatieve taken te vervullen, zodat verleden en toekomst in de maatschappelijke omgeving raakt ingebed. Dit doen zij door middel van exposities, publicaties, astronomische waarnemingen, mediacontacten en het verzorgen van educatie op scholen en voor groepen. Zij proberen daarbij zoveel mogelijk mensen te interesseren voor de beoogde activiteiten.

Strategische doelstellingen

De doelstellingen krijgen gestalte door (overgenomen uit de statuten van de stichting):

Ten aanzien van weer- en sterrenkunde:

- Gelegenheid te bieden tot astronomische waarnemingen
- Het bieden van gelegenheid en het bevorderen van het doen van waarnemingen voor publiek op zogenaamde kijkavonden
- In educatieve zin het kweken en bevorderen van belangstelling voor astronomie, natuurwetenschappen, techniek en aanverwante terreinen door middel van toelating van scholen, educatieve- en onderwijsinstellingen

Ten aanzien van de geschiedenis van de gemeente Tytsjerksteradiel en omgeving:

- Het verzamelen in eigendom of gebruik en het beheren van de daarvoor in aanmerking komende voorwerpen, middelen en geschriften
- Het uitstellen en ter bezichtiging stellen van die voorwerpen, middelen en geschriften, waarbij het educatieve element de nadruk zal krijgen

Ten aanzien van beide doelstellingen

- Het doen van onderzoek en het uitwisselen van gedachten en ervaringen met soortgelijke organisaties en instellingen elders
- Het houden van tentoonstellingen
- Het houden van voordrachten, eventueel met gebruikmaking van audiovisuele middelen
- Het uitgeven van publicaties en boeken
- Het verrichten van alles wat verder aan het doel bevorderlijk kan zijn en al hetgeen in de ruimste zin daarmee verband houdt

Historie

Op 15 april 1997 is de Stichting OBSERVEUM museum & sterrenwacht Burgum opgericht. Vanaf dat moment werken het Museum en de Volkssterrenwacht, samen onder één bestuur. De stichting heeft de ANBI status.

Momenteel wordt de stichting gevormd door een kleine 50-tal vrijwilligers waarvan een 7-tal bestuurders. De beheerder wordt bezoldigd.

Er zijn ruim 450 "Vrienden" betrokken bij de Stichting.

Als bestuursmodel is in de periode van het vorige beleidsplan gekozen voor een bestuur waarbij taken gedelegeerd worden aan werkgroepen. Voor deze vorm is gekozen om de vrijwilligers zoveel mogelijk te betrekken bij het reilen en zeilen van de stichting en om de taken aantrekkelijk te houden. Op deze wijze zijn wij

er bijvoorbeeld in geslaagd om het vertrek van de oprichter/conservator van het museum op te vangen door een werkgroep in te zetten bestaande uit een 5-tal vrijwilligers als deelconservatoren.

In diezelfde periode van veranderingen in de organisatie hebben wij ook de herinrichting van een deel van het museum kunnen realiseren.

Het feit dat dit met de inzet van alle vrijwilligers gelukt is, mag best een prestatie van formaat worden genoemd.

Door de coronacrisis hebben er in 2021 aan- en verbouwingen plaatsgevonden, ter verbetering van bezoekerscirculatie.

Allereerst is er een doorloop gecreëerd, zodat bezoekers een duidelijke looproute hebben en bezoekers elkaar op de terugweg niet meer kruisen.

Ook is er een permanente aanbouw (kantoor) gerealiseerd tussen de filmzaal en de koepel. Daarnaast is het ventilatiesysteem van het planetarium verbeterd.

Om de professionaliteit te waarborgen voldoen wij aan en volgen wij de richtlijnen zoals die zijn opgesteld door het Museumregister Nederland. Sinds 2003 bezitten we de status van een geregistreerd museum.

Swot-analyse bestuur (20 april 2022) op hoofdlijnen

Sterk

- Digitaal planetarium
- Interessant voor scholen / groepen
- Betrokken vrijwilligers
- Formeel archeologisch steunpunt
- Sterrenwacht uniek in Noord Nederland
- Kleinschaligheid (tevens zwak punt)
- Diversiteit collectie

Zwak

- Te weinig algemene informatie of contextuele toelichting voor bezoeker (zonder gids)
- Beheersstructuur en structurele wankelende financiële basis daarvoor (uitbreiding fte in verband met behoud museumregistratie en kwaliteitseisen bittere noodzaak)
- Lage bezoekersaantallen in 2020 t/m 2022 (o.a. als gevolg van corona)
- PR-structuur gecompliceerd, bemoeilijkt onderlinge afstemming, te gering budget
- Kleinschaligheid (tevens sterk punt)

Kansen

- Onderhouden van de goede relatie met onze hoofdsubsidiënt
- Onderzoeken in hoeverre mogelijke verplaatsing van het Observeum een reële optie kan zijn

Bedreigingen

- Situering museum (woningbouwplannen bedreigend voor observatie)
- Museum en sterrenwacht kunnen niet zonder elkaar bestaan
- (Geo)politieke situatie: oorlog in Europa en de gevolgen daarvan: energiecrisis, inflatie en economische situatie en daarmee de consequenties voor de subsidiëring van het Observeum

- Forse energieprijzen en inflatie. Hoe kunnen we de noodzakelijke investeringen in het kader van duurzaamheid (aanpassing gebouw om het energiezuinig te maken) bekostigen?

Toelichting

Ons exploitatiebudget is tot medio 2022 net toereikend om het Observatorium operationeel te houden, maar biedt structureel te weinig ruimte om aan de kwaliteitseisen te kunnen voldoen die gelden voor een officieel geregistreerd museum. Daarnaast biedt de huidige formatie voor de beheerder te weinig ruimte voor de uitvoering van extra activiteiten.

Ook de bezoekersaantallen zijn in de jaren 2020 t/m 2022 fors teruggelopen als gevolg van de corona-epidemie.

Om dat te verbeteren is het van belang dat alles op alles gezet gaat worden teneinde meer bezoekers te trekken (23). Lukt dat, dan zou dat bovendien ook weer positief kunnen doorwerken bij het verwerven van sponsorcontracten en/of fondswerving.

De PR-structuur is op dit moment te complex, waardoor gemakkelijk spraakverwarring optreedt. Daarnaast is het beschikbare budget voor PR structureel te gering en lopen de kosten voor advertenties in dag- en weekbladen fors op. Een goed PR-beleid is, naast het realiseren van aantrekkelijke activiteiten en exposities, onontbeerlijk voor het aantrekken van bezoekers.

De grote potentie als publiekstrekker van de sterrenwacht is een sterk punt, echter wel met de kanttekening dat we deze potentie nog lang niet benutten. Ondanks de realisatie van het digitale planetarium in 2017 heeft de sterrenwacht nog altijd behoefte aan een sterker programma voor overdag, dat ook zónder bemensing aantrekkelijk is.

Het museum is nu volledig vernieuwd. In 2022 zijn de exposities "Middeleeuwen en Kloostertijd" en "Geologie en Bodemkunde" afgerond. Voor de komende vier jaar moeten middels kleinere ingrepen de oudste exposities (zoals Bulthuis) bijgewerkt worden naar de huidige standaard.

Hoofdpunt van zorg blijft de bemensing zowel als het gaat om waarborging van professionaliteit als ook om specifieke functies bijvoorbeeld op het gebied van PR en educatie.

Speerpunten van beleid

Dat brengt ons tot de volgende hoofddoelstellingen voor de komende beleidsperiode:

- Versterken beheersstructuur en verbeteren van de structurele financiële basis daarvoor (uitbreiding fte in verband met behoud museumregistratie en aanvullende beheerstaken)
- Versterken en borgen van de kwaliteit van de organisatie; o.a. door het maken van een organogram met name op het gebied van PR (voor betere onderlinge afstemming), educatie en activiteiten (13,28).

- Vergroten van het aantal bezoekers (15).
- Aandacht voor en investeren in duurzaamheid (Wat is er nodig om het gebouw, zowel bouwtechnisch als installatietechnisch en energetisch op niveau te brengen? In welke fases kunnen de benodigde maatregelen, voor het energetisch op niveau brengen van het gebouw, worden aangepakt?) middels een aantal onderzoeken (6).

Collectie

In de periode 2022 tot 2026 zijn de sporen van de Corona-crisis gevolgd door de energiecrisis en verslechterende geopolitieke situatie en inflatie ook merkbaar in het collectiebeheer van Observeum. Er moet veel werk gedaan worden met minder mensen en minder middelen.

Net als in de vorige beleidsperiode ligt de nadruk van het collectiebeheer in de periode van 2022 tot 2026 nog meer op afstoten. Veel objecten hebben geen museale waarde. Middels een op te richten afstotingscommissie worden deze stukken weloverwogen verwijderd. De Astronomie en Weerkunde kerncollectie wordt gedeeltelijk afgestoten, maar het doel is ook om met een beperkt budget met name de ruimtevaartcollectie door actieve verwerving meer vorm te geven.

Het expositiebeleid zal de komende tijd meer gebaseerd zijn op wat het publiek wil, teneinde de bezoekersaantallen weer wat omhoog te krijgen. Doel is om in de komende periode grotere exposities over de deelcollecties geologie, archeologie en astronomie te organiseren.

Zuinig met energie omgaan is een nieuw element in het aanhouden van temperatuur- en luchtvochtigheidswaarden in het museum. Het klimaat kent nu een derde factor en dat is energiegebruik. De museumvereniging probeert de komende jaren meer de balans tussen energieverbruik en optimale conservering te vinden. De richtgetallen zijn derhalve ook een stuk soepeler geworden.

Een groot thema aan het begin van de komende planperiode is de overgang van het collectieregistratiesysteem Adlib van Axiell naar Atlantis van DeventIT. Deze overgang wordt begeleid en collectief ingekocht door de Museumfederatie Fryslân(29). Hierdoor zullen ook grote wijzigingen in backup-systemen en dergelijke plaatsvinden. De wens bestaat om dit collectieregistratiesysteem gepaard te laten gaan met het aantrekken van een nieuwe (hopelijk bezoldigde) registrar.

Naast ontzamen is ook het drastisch verminderen van het aantal bruiklenen een doel. Daarnaast is ook het verbeteren van de registratie op dit gebied zeer belangrijk. De administratie hieromtrent zal gedigitaliseerd moeten worden in Atlantis.

Publiek

Algemene toegankelijkheid

Alle expositieruimtes zijn rolstoeltoegankelijk ingericht, slechts enkele objecten bevinden zich te hoog voor een rolstoelgebruiker. De ingang van het gebouw is nog niet geheel rolstoeltoegankelijk, maar er is wel voorzien van een lage drempel.

In het gebouw is een invalidentoilet aanwezig. Bij de sterrenwacht kunnen niet alle telescopen zonder meer door rolstoelgebruikers worden gebruikt. Het planetarium beschikt over één rolstoelplaats.

Naast de gebruikelijke aanduidingen ter plekke vindt communicatie op dit moment plaats via de website van de stichting. Ook op folders en dergelijke zullen wij dit duidelijk gaan vermelden.

Samenstelling en omvang van publiek

In de periode 2015 t/m 2019 lagen de gemiddelde bezoekersaantallen rond de 4.800 per jaar, exclusief vrijwilligers. In 2020 had het museum slechts 2.635 bezoekers. Het jaar 2021 vormde een absoluut dieptepunt met slechts 1.578 bezoekers; beide jaren waren de lage bezoekersaantallen het gevolg van de Coronacrisis en de daarbij behorende verplichte sluitingen.

Voor 2022 lijkt er (met één volledige sluitingsmaand) sprake van enig herstel: 4001 bezoekers.

Daarbij gaat het voornamelijk om:

- Toeristen en dagjesmensen
- Schoolgroepen
- Verenigingen, bedrijven
- Bevolking uit de regio
- Familiegroepen

Door Covid-19 en de bijbehorende lockdowns is het bezoekersaantal flink teruggelopen in de jaren 2020 / 2021. In 2022 is er een opgaande lijn te zien, maar de aantallen tot 2019 worden bij lange na niet gehaald. Van belang is dat dit nader geanalyseerd wordt. (15).

Publieksactiviteiten

Met het in 2022 afronden van het grote herinrichtingsproject wil het Observatorium zich richten op een toename van het aantal bezoekers van 4001 in 2022 naar in ieder geval minimaal het oude gemiddelde van 5.500 vóór de COVID19 crisis in 2023/2024. Wat ruimere ambities liggen bij 7.500 bezoekers per jaar tegen het einde van dit beleidsplan (15).

Het Observatorium wil deze doelen halen door vaker en grotere evenementen te organiseren.

Concreet betekent dit:

- Een expositiebeleid, gebaseerd op een thematische opzet met aandacht voor educatieve aspecten.
- Het regelmatig houden van wisselexposities (19)
- Naast de gebruikelijke evenementen zoals waarneemavonden, help Pake en Beppe de vakantie door, spokentocht, etc. , 2 keer per jaar organiseren van een groter, eventueel meerdaags evenement (16)
- Actief benaderen van groepen en verenigingen (20)

- Het organiseren van lezingen (16)
- Aanbieden van vergaderruimte, aanbieden van arrangementen in combinatie met bijvoorbeeld De Pleats (21)
- Samenwerking zoeken/uitbouwen van contacten met overige musea via Markant Friesland, werkgroepen als Karakteristyk Tytsjerksteradiel, Oud Zeilend Hout, de Burgumer Meer club, Steentijdwerkgroep Friesland, restaurants als De Pleats en Om de Dobben (22)
- Het organiseren van fiets- en wandeltochten met dorpsguiden (23)
- Lesprogramma's aanbieden aan scholen in combinatie met een bezoek aan het museum (17,18)
- Voor de sterrenwacht is het noodzakelijk dat er een sterker aanbod overdag komt, waarbij inzet van personeel niet noodzakelijk is. Dit omdat de sterrenwacht uniek in Noord Nederland is, maar naast het planetarium weinig te bieden heeft aan individuele bezoekers die buiten de kijkavonden langskomen.

Om dit alles te bewerkstelligen is allereerst versterking nodig van de expositie/activiteitencommissie (28) en het verder uitbouwen van de PR-activiteiten met name door gebruik te maken van sociale media.

Educatie

Op educatief gebied hebben wij de volgende doelstellingen:

- Overdracht van kennis onder andere door het geven van uitdagende en betekenisvolle lessen aan leerlingen.
Dit alles binnen het onderzoekend en/of ontwerpend leren.

Om deze doelstellingen te realiseren zijn er de volgende activiteiten:

- KEK project: Het ontwikkelen van een lesprogramma gebeurt in samenwerking met de Museum Federatie Fryslân en richt zich op het primair onderwijs en eventueel op de onderbouw van het secundair onderwijs. (17) De keuze is gevallen op een lesprogramma over het mesolithicum (middensteentijd). Dit is begin 2020 voorlopig opgeschort omdat door de coronacrisis overleg met scholen niet meer mogelijk was.
Inmiddels is niet duidelijk of dit alsnog een vervolg zal krijgen.
- Studenten van NHL Stenden hebben gewerkt aan een lessenserie / leskist Mesolithicum en aan een lessenserie over de Middeleeuwen / klooster (18)
- Opnieuw starten cursus sterrenkunde (24). Herhalen zodra er weer voldoende belangstelling is.
- Continueren van Werkgroep Astrofotografie en Waarnemen (25)

Bedrijfsvoering

Huisvesting en veiligheid

Om de veiligheid zoveel mogelijk te waarborgen is een calamiteitenplan vastgesteld met daarbij een ontruimingsplan. Daarnaast hebben wij dit plan aangevuld met een CHV-plan (Collectie hulpverleningsplan) en gedragsregels voor publiek en personeel/medewerkers.

Duurzaamheid

Op het gebied van energie en milieu willen wij ook graag ons steentje bijdragen.

Om de energielasten ook in de toekomst in de hand te kunnen houden heeft het bestuur besloten om deel te nemen aan KlimOp. Het Klimaat Ontzorgings Programma van het Rijk voor het opstellen van een business case voor verduurzaming van het Observatorium. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de Stichting Erfgoed & Publiek en de Museumfederatie Fryslân.

Daarbij zijn de volgende onderzoeksvragen uitgezet:

- a. Hoe kunnen de energielasten omlaag worden gebracht?
- b. Wat zijn de quick-wins en wat kost het om deze te realiseren?
- c. Wat is er nodig om het gebouw, zowel bouwtechnisch als installatietechnisch en energetisch op niveau te brengen?
- d. In welke fases kunnen de benodigde maatregelen, voor het energetisch op niveau brengen van het gebouw, worden aangepakt? (6)

Op het gebied van energie-inkoop is besloten de komende jaren te kiezen voor het gebruik van groene energie (sowieso elektrisch en gas met CO₂-compensatie) (30).

Personeel en organisatie

Wij streven naar een continuering als 'Geregistreerd Museum'. Dat geeft garanties voor een goede kwaliteit van het beheer en onderhoud van onze collecties.

Bovendien is dat voor onze Stichting van groot belang, daar het behouden en verwerven van overheids- en andere gelden hieraan gekoppeld zijn.

Belangrijk onderdeel, als voorwaarde voor registratie, geldt dit beleidsplan. Dit plan zal dan ook jaarlijks worden geëvalueerd en waar nodig worden aangevuld en gewijzigd(1).

Beheerder

Met de beheerder zal jaarlijks een functioneringsgesprek / beoordelingsgesprek plaatsvinden en daar zal schriftelijk verslag van gedaan worden (27)

Tussendoor zal minimaal maandelijks overleg plaatsvinden over allerhande lopende activiteiten.

Een punt van continue zorg blijft de personeelsbezetting. Los van de beheerder moet die opgevuld worden door vrijwilligers. Met name op het gebied van PR en activiteiten zijn wij uiterst kwetsbaar en is versterking dringend noodzakelijk (13,28).

Bestuur

Het Observeum (ANBI status) heeft een bestuur en volgt de Code of Cultural Governance aan de hand van de Toolkit "Hoe ga je om met de code als kleine organisatie".

Als bestuursmodel passen wij het model toe waarbij het bestuur de uitvoering van de werkzaamheden gedelegeerd heeft aan werkgroepen. Dus niet aan een directie. Om een goede koppeling tussen werkgroepen en bestuur te bewerkstelligen wordt per werkgroep ook een bestuurslid aangewezen als verbindingsschakel tussen deze twee functieniveaus.

Wat hier mede uit voortvloeit, is de sinds 2018 ingevoerde kascontrolecommissie, rooster van aftreden voor bestuurders waarbij de zittingsduur bepaald is op 3 x 3 jaar (zie ook bijlage 2) en waarbij tevens een register wordt bijgehouden met nevenfuncties per bestuurder (2,3,4).

Om de taken te verdelen en om het voor vrijwilligers interessant te houden, zijn er werkgroepen in het leven geroepen. Een nog op te stellen organogram moet duidelijkheid verschaffen wat de bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn van de verschillende werkgroepen.

(Zie bijlage 3)

Verder onderschrijven en hanteren wij de ook voor musea geldende Ethische Code.

Het Observeum past het volgende toe:

- Code Culturele Diversiteit & Inclusie --- Binnen het Observeum moet ruimte geboden worden aan mensen met verschillende geloofsovertuigingen, seksuele oriëntatie, opleidingsniveau, leeftijd, sociaaleconomische status en beperkingen (8).
- Code Fair Practice --- een gedragscode voor ondernemen en werken in de kunst-, cultuur- en creativiteitssector op basis van vijf kernwaarden: solidariteit, diversiteit, duurzaamheid, vertrouwen en transparantie (8). Op de website van het museum wordt een document geplaatst waarin het museum uitleg geeft op welke manier het CD&I en CFP wordt toegepast. Twee vertrouwenspersonen zijn aangesteld om bij klachten het een en ander in goede banen te leiden.
- Op 1 juli 2021 is de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen (WBTR) in werking getreden. Het WBTR stappenplan is een goed hulpmiddel bij de overdracht van taken en bevoegdheden (9).
- Privacy wetgeving AVG. Staat inmiddels op de website (10)
- Calamiteitenplan. In verband met de verbouwing door de coronamaatregelen is dit plan inmiddels aangepast (12).

Medewerkers en donateurs worden op de hoogte gehouden via nieuwsbrieven en de website.

Automatisering

Op dit moment zijn er back-up voorzieningen actief. De implementatie van het nieuwe collectie-informatiesysteem Atlantis zal voor forse wijzigingen in het beleid zorgen (29).

Zie opmerkingen Documentatie (op blz. 7) bij Collectie – informatiesysteem.

Verzekeringen

De stichting heeft de volgende verzekeringen afgesloten:

- een aansprakelijkheidsverzekering
- een goederen transportverzekering
- een ongevallenverzekering voor vrijwilligers (door de gemeente verzekerd)
- een opstalverzekering
- een inventaris/inboedelverzekering
- NB te overwegen valt een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering

Financiën en begroting

De consequenties van bovengenoemde plannen zijn op hoofdlijnen opgenomen in een meerjarenbegroting van drie jaar.

Samenvatting concrete doelstellingen 2022 - 2026

Voor deze periode hebben wij de volgende concrete doelstellingen met bijbehorende streefjaar benoemd:

Algemeen:

- 1) Continuering als 'Geregistreerd Museum' waarbij jaarlijks een evaluatie/bijstelling zal plaatsvinden van het beleidsplan.
- 2) Governance Code Cultuur: Invoeren van een jaarlijkse kascontrole middels een Kascommissie.
- 3) Idem: invoeren/onderhouden van een rooster van aftreden van bestuurders (zittingsduur max. drie maal drie jaar). Zie bijlage 2.
- 4) Idem: invoeren/onderhouden van een overzicht van nevenfuncties van bestuurders. Dit wordt vermeld in het jaarverslag. Zie bijlage 1.
- 5) Afronden kwestie eigendomsstatus koepel.
- 6) Deelname aan KlimOp. Het Klimaat Ontzorgings Programma van het Rijk voor het opstellen van een business case voor verduurzaming van het Observeum. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de Stichting Erfgoed & Publiek en de Museumfederatie Fryslân.
- 7) Actueel houden van audio/video-apparatuur plus presentaties.
- 8) Bijstellen Code Diversiteit & Inclusie en Code Fair Practice Vertrouwenspersonen werken volgens code Mores.
- 9) Evalueren WBTR.
- 10) Evalueren AVG protocol.
- 11) Overzetten data van de server naar de cloud?
- 12) Actualiseren Calamiteitenplan.
- 13) Organogram maken voor versterken organisatie en werkgroepen.

Collectie:

- Meer publieksgericht gebruik van de collectie
- Aantrekken nieuwe registrar
- Collectie versterken door ruimte te maken en af te stoten
- LAMO toepassen waar nodig

- Aanbieden objecten alleen aannemen wanneer collectieversterkend
- Klimaat zo energie-zuinig mogelijk op peil houden, maar wel binnen de beleidskaders
- Onderzoeken of automatische luchtbevochtiging noodzakelijk is
- Meer PR aandacht voor vaste collectie
- Komende vier jaar minimaal eenmaal een grotere expositie binnen geologie, bodemkunde of natuurhistorie realiseren. Komende vier jaar minimaal eenmaal een grotere expositie realiseren over archeologie
- Komende vier jaar minimaal eenmaal een grotere expositie over de astronomie/ruimtevaart
- De Bulthuis expositie krijgt als destijds eerste bijgewerkte expositie een update
- Objecten textielcollectie meer van elkaar isoleren
- Doorgaan met afstoten van delen van de textielcollectie
- Start actieve verwerving ruimtevaart-collectie met klein budget
- Oprichting afstotingscommissie binnen het bestuur
- Correcte toepassing LAMO
- Verwijderen objecten zonder museale waarde uit collectie
- Opstellen nieuwe collectie-risico-analyse
- Overstap naar nieuw collectieregistratiesysteem Atlantis
- Bruikleenverkeer beter registreren en digitaliseren
- Het aantal bruiklenen terugbrengen

Publiek:

- 15) Verhogen bezoekersaantallen
Versterken inzicht bezoekersstromen (mogelijk door iemand met marketing ervaring op het gebied van data-mining)
- 16) Twee keer per jaar organiseren van een groter, eventueel meerdaags evenement, bijvoorbeeld markt met oude ambachten of een middeleeuwse markt, waarneemavonden en lezingen
- 17) Binnenhalen van scholen/groepen door het opzetten, in samenwerking met MFF, van een educatief plan (KEK project) aansluitend op de kerndoelen basisonderwijs. Opzetten werkgroep Educatie
Onbekend of dit opgestart wordt
- 18) Werken aan lessenserie/leskist mesolithicum en middeleeuwen voor de basisscholen door studenten NHL Stenden (2021)
- 19) Voortzetting houden van wisselexposities.
- 20) Actief benaderen van groepen / verenigingen
- 21) Aanbieden van vergaderruimte, arrangementen in combinatie met bijv. De Pleats (verder uitbouwen)
- 22) Samenwerking zoeken met andere musea, werkgroepen. Markant Friesland, Oud Zeilend Hout, Burgumer Meer club, Steentijdwerkgroep Friesland, restaurant De Pleats
- 23) Het organiseren van fiets- en wandeltochten onder leiding van dorpsgidsen.
- 24) Cursus sterrenkunde. Herhalen bij voldoende belangstelling.
- 25) Continuering Werkgroep Astro-fotografie en Waarnemen.

Bedrijfsvoering:

- 27) Jaarlijks functioneringsgesprek / beoordelingsgesprek met beheerder
Tussentijds minimaal maandelijks overleg omtrent lopende activiteiten

- 28) Versterken van de organisatie, met name de werkgroepen PR en activiteiten door het maken van een organogram en taakbeschrijvingen
- 29) Bewaken dat back-upvoorzieningen nog adequaat zijn
- 30) Energiecontract afsluiten in jan. 2025

Opmerking: Voor de voortgang van deze Concrete Doelstellingen 2022 – 2026, zie bijlage 7 (apart Excel formulier)

Bijlagen:

- Bijlage 1: Overzicht van functies en nevenfuncties bestuurders
- Bijlage 2: Rooster van aftreden bestuurders
- Bijlage 3: Werkgroepen
- Bijlage 4: Collectieplan
- Bijlage 5: Lichtmeting
- Bijlage 6: Meerjarenbegroting (in Excel)
- Bijlage 7: Concrete Doelstellingen 2022 – 2026 (in Excel)

Bijlage 1

Het bestuur

Het bestuur van de Stichting Museum-Sterrenwacht Burgum bestaat sinds 2017 uit zes leden. Het doel van het huidige bestuur is tijdens de duur van dit beleidsplan te streven naar een voltallig bestuur van zeven leden. Daar het bestuur van het museum en de sterrenwacht altijd uit vrijwilligers heeft bestaan en nu nog als zodanig functioneert, is een vlotte invulling ervan moeilijk realiseerbaar.

Het bestuur bestaat uit de volgende personen:

- R. Dijk, voorzitter (gepensioneerd)
Nevenfuncties: secretaris Interkerkelijk Mannenkoor Burgum, secretaris ôfdieling FNP T-diel, bestuurslid Culturele Commissie De Pleats Burgum (allen onbezoldigd)
- T. Doevendans, interim secretaris (gepensioneerd)
Nevenfuncties: Lid Taakgroep Eredienst Prot. Gemeente Burgum.
- E. van Boekel, steentijdwerkgroep (gepensioneerd)
Nevenfuncties: geen.
- H. Rinsma, sterrenwacht
Nevenfuncties: geen
- S. Beek, beheer en gebouwen (gepensioneerd) en interim penningmeester
Nevenfuncties: lid wg OpenKerk (pg burgum), lid wg Tsjerkepaad Burgum (pg Burgum), wijkhoofd Amnesty International Burgum.
- H. Plantinga, onderwijs en educatie (gepensioneerd)
Nevenfuncties: lid MOT ploeg tennisvereniging De Leechkamp.

Het rooster van aftreden van de bestuursleden is als bijlage toegevoegd. Zie bijlage 2.

Volgens de statuten van de stichting is nu nog sprake van een bestuurstermijn van 4 jaar, met een verlenging van steeds vier jaar. Met ingang van 2018 wordt een zittingstermijn van maximaal drie keer drie jaar gehanteerd. Zie bijlage 2. Statutair zal dat bij de eerstvolgende statutenwijziging worden meegenomen (3)

Bijlage 2

Rooster van aftreden bestuursleden

	Bestuursleden	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Emil van Boekel					X			X			X		
2.	Rommert Dijk										X			X
3.	Taeke Doevendans				X			X			X			X
4.	Sjaak Beek							X			X			X
5.	Henk Rinsma										X			X
6.	Henk Plantinga								X			X		

Bijlage 3

Werkgroepen Museum-Sterrenwacht

<p><u>1. Activiteiten / Exposities</u> (Henk Plantinga) Ant Wiersma Melvin van der Veen Bart Schiphuis + <i>deskundige van desbetreffende expositie</i> Geert Leistra (activiteiten)</p>	<p><u>2. Deelconservatoren</u> (.....) Melvin van der Veen Ant Wiersma Jacqueline Fournier Bernard Boersma Rienk van der Berg</p>
<p><u>3. Systeembeheer / Website</u> (.....) Jon Abma Lammert Slofstra Erik Koster</p>	<p><u>4. Public Relations</u> (Taeke Doevendans) Willem Helfrich Bernard Boersma Erik Koster Hans Molema</p>
<p><u>5. Astrofotografie</u> (Henk Rinsma) Bernard Boersma Hans Molema</p>	<p><u>6. Beheerders</u> (Rommert Dijk) Melvin van der Veen Anne Toonstra Bart Schiphuis Bernard Boersma Erik Koster Ant Wiersma</p>
<p><u>7. Steentijdwerkgroep Friesland</u> (Emil van Boekel) Emil van Boekel Tjeerd de Jong Evert Kramer</p>	<p><u>8. Gidsen</u> (Sjaak Beek) Pier Boonstra Henk de Jong Hannie Boersma Nynke Messham Ant Wiersma</p>

Bijlage 4

Menno van Coehoornweg 9
9251 LV Burgum
0511 465544
info@observeum.nl

Collectieplan 2022 - 2026

Vastgesteld tijdens de bestuursvergadering 14 december 2022

Inhoud

1. Inleiding	19
1.1. Missie	20
1.2. Verzamelgebied	20
1.2.1. Collectiegerelateerde activiteiten	21
1.3. Positionering.....	22
2. De Collectie op hoofdlijnen.....	23
2.1. Collectiebeschrijving	23
2.1.1. Collectiegeschiedenis	23
2.1.2. Collectieomvang en indeling in Deelcollecties	23
2.1.3. Collectieprofiel & Collectiewaardering	23
2.2. Collectievorming	25
2.2.1. Verzamelen.....	25
2.2.2. Selecteren en Afstoten	25
2.3. Behoud en Beheer.....	26
2.3.1. Preventieve Conservering	26
2.3.2. Actieve Conservering en Restauratie	28
2.3.3. Veiligheidszorg	28
2.4. Collectieregistratie- en documentatie	28
2.4.1. Registratie	28
2.4.2. Documentatie.....	29
2.5. Gebruik van de collectie	29
2.5.1. Onderzoek en registratie	29
2.5.2. Presentatie en exploitatie	30
2.5.3. Bruikleenverkeer	30
3. Samenvatting en actiepunten.....	30
3.1. Samenvatting	30
3.2. Actiepuntenlijst.....	31

1. Inleiding

Het collectieplan 2022 van Observeum Burgum is geschreven om meer inzicht te bieden aan alle betrokken medewerkers en geïnteresseerden over de basis van wat een museum vormt: de collectie.

Het collectieplan 2022 gaat uit van krapte in personeel en middelen. Daarnaast is van vaste bemensing op collectieregistratie nog maar zeer gering sprake. Binnen die beperkingen, en de almaar groeiende verantwoordelijkheden van een museum pogen wij onze collectie te beheren.

1.1. Missie

Voor de definitie van het woord museum verwijzen wij net als in het beleidsplan van de stichting naar de ICOM-definitie:

"Een museum is een permanente instelling zonder winstoogmerk ten dienste van de samenleving die materieel en immaterieel erfgoed onderzoekt, verzamelt, conserveert, interpreteert en tentoonstelt. Musea staan open voor het publiek, zijn toegankelijk en inclusief, en bevorderen diversiteit en duurzaamheid. Ze opereren en communiceren ethisch, professioneel en met de participatie van gemeenschappen, en bieden gevarieerde ervaringen voor educatie, plezier, reflectie en het delen van kennis." (ICOM Praag, 2022)

De Stichting Observeum Museum & Sterrenwacht Burgum beoogt een intermediaire en ondersteunende functie te hebben voor cultureel- en populair-wetenschappelijk erfgoed voor de lokale en regionale maatschappij. De stichting plaatst dit cultureel erfgoed actief en bewust in de regionale samenleving.

De missie van de stichting wordt in de statuten als volgt tweeledig omschreven:

- a. *de bevordering van de bewaring en het behoud en de kennisgeving aan een breed publiek van voorwerpen, geschriften en audiovisuele middelen, met betrekking tot de geschiedenis van met name de gemeente Tytsjerksteradiel en in ruimere zin die van Oostergo, en de tegenwoordige staat van dit gebied.*
- b. *De weer- en sterrenkunde en aanverwante terreinen der natuurwetenschappen in populairwetenschappelijke zin te beoefenen en te bevorderen en de belangstelling hiervoor te vergroten.*

De huidige visie van de stichting leunt op 'edutainment', educatie en het interesseren van mensen voor de relevante wetenschappen tijdens een gezellig middagje of avondje uit.

1.2. Verzamelgebied

Geografisch is het verzamelgebied van de collectie samen te vatten met de gemeente Tytsjerksteradiel en in ruimere zin Oostergo. Wat sterrenkunde-gerelateerde onderwerpen aangaat is er alleen wat telescopen en amateur-astronomen betreft sprake van een geografisch verzamelgebied.

Thematisch bestaat de collectie uit een viertal hoofdthema's waarbij een aantal subthema's genoemd worden die vooral de komende jaren een prominente rol zullen spelen in de collectie:

- Geologie en Bodemkunde
  - Zwerfstenen (Jan Faber en 'Meester' Bos).
  - Fossielen
- Archeologie
  - Mesolithicum
  - Middeleeuwen & Kloostertijd
- Streekgeschiedenis, zilver & textiel

- Textiel
- Zilver

- Streekgeschiedenis
- De BM-er (Hendrik Bulthuis)
- Astronomie & Meteorologie
  - Ruimtevaart
  - Telescopen (met name rondom Bauke Miedema)
  - Oude sterrenkaarten
  - Weerkunde

1.2.1. Collectie gerelateerde activiteiten

De komende periode is het van belang om onze collectie verder te versterken. Een aanzienlijk deel van de collectie is vroeger in zeer brede zin verzameld, zoals bij veel musea voorkomt. Dit houdt in dat de komende periode, net als de afgelopen periode voornamelijk in het teken van afstoten en opruimen staat.

Afstoten

Bij het afstoten wordt de LAMO toegepast waar nodig. De kanttekening 'waar nodig' is belangrijk. Een relatief groot aantal niet-museale objecten zijn wel als collectie geregistreerd, maar hebben weinig of vaak zelfs geen museale waarde. De bedoeling is om deze deels naar eigen instelling af te stoten en deels te vernietigen. Hierbij wordt bedoeld dat sommige gebruiksobjecten ten onrechte als museum-object geregistreerd staan, denk aan telescopen of naslagwerken.

Verwerving

Het verwervingsbeleid is strenger. Doelstelling is om aangeboden objecten alleen aan te nemen wanneer deze de collectie versterken. De astronomiecollectie is zeer arm aan exposeerbare objecten, veel objecten kunnen afgestoten worden. De ruimtevaart & weerkunde collecties behoeven dringend waardevolle toevoegingen. Gesuggereerd wordt om op dit vlak weldoordacht actief te gaan verwerven.

Exposities

Het exposeren van de kerncollecties en de in 1.1.1 genoemde hoofd- en subthema's zal vooral gebeuren in de vaste collectie. De wisselexposities worden grotendeels met ingeleende objecten ingericht, aangevuld met zaken uit de eigen collectie voor zover mogelijk. Een enkele keer zal er een expositie georganiseerd worden over deelonderwerpen uit de collectie die hier niet genoemd zijn.

Qua expositiebeleid voor de komende jaren zal de nadruk blijven liggen op kunstexposities van lokale en regionale kunstenaars, afgewisseld met thematische exposities. De kunstexposities om aan de lokale beeldende kunst een podium te bieden; maar tevens ook omdat kunstexposities wat geringere investeringen in tijd en geld vergen.

De thematische exposities zullen meer op het populaire deel van populaire wetenschap ingaan volgens het uitgangspunt: wat wil de bezoeker. Te denken valt aan onderwerpen binnen de geologie, bodemkunde en natuurhistorie, archeologie, astronomie, weerkunde en ruimtevaart. Deze exposities vergen meer tijd en geld.

Onderzoek

Onderzoek wordt op dit moment uitgevoerd 'per object'. Zodra een object voor uitgebreide registratie wordt behandeld, wordt er een kort onderzoek gedaan naar oorsprong en functie van het object om een beschrijving bij het object te maken. Diepgaandere onderzoeken worden voornamelijk voorbereid voor specifieke exposities, of wanneer dit onderzoek noodzakelijk blijkt. Er is weinig mankracht beschikbaar voor onderzoek.

Beheer en Behoud

In het kader van behoud en beheer is de doelstelling om het klimaat in de diverse expositieruimtes op zo energie-zuinige manier mogelijk zo goed mogelijk op peil te houden. In verband met herhaaldelijke droge perioden in de afgelopen jaren moet onderzocht worden of er ook gekeken moet worden naar automatische luchtbevochtiging in enkele ruimtes in perioden met zeer lage luchtvochtigheid. Daarnaast is het van belang dat de lichtmeting de komende jaren opnieuw uitgevoerd wordt, conform de huidige expositie-situatie.

1.3. Positionering

Observeum Burgum heeft een vrij grote eigen collectie naar instellingsgrootte, dit is zeker een sterk punt te noemen, hoewel de collectie wel gefragmenteerd is. Er zit weinig richting in, hoewel zij toch een redelijk aantal objecten bevat die uniek te noemen zijn. Er is niet zozeer sprake van duidelijk afgebakende onderwerpen in de collectie. In presentatie is ervoor gekozen om wél een aantal onderwerpen duidelijker naar voren te brengen. Hier moet komende periode in communicatie meer aandacht op gevestigd worden.

Verder is de sterrenwacht uniek in Friesland en het Noorden. De Sterrenwacht Dwingeloo is failliet gegaan en het gebouw huisvest nu kantoorruimte. De sterrenwacht van de Rijksuniversiteit Groningen is slechts sporadisch open.

Wat aantal bezoekers betreft valt Observeum Burgum bij de kleine tot middelgrote musea in de provincie met een jaarlijks bezoekersaantal tussen de 3.500 en 5.500. Met vooral tijdens de Corona-crisis een enorme dip naar de 1.600 bezoekers. Ook wat budget betreft is de stichting middenmoot, hoewel de laatste jaren redelijk succesvol in de fondsenwerving, waardoor een aantal grotere projecten financieel haalbaar zijn geworden.

De stichting valt qua aantal medewerkers en financiële mogelijkheden betreft in de middenmoot van de Friese musea. Het Observeum heeft in het laatste decennium goed verzorgde en ruime faciliteiten opgebouwd, grotendeels te danken aan een zeer praktisch ingestelde vrijwilligersgroep.

Positionering ten opzichte van andere instellingen. Wat collectie betreft sluiten we aan bij musea als de Sûkerei, de Spitkeet en Museum Dr8888. De geologiecollectie is deels afkomstig uit dezelfde collectie als die van het Ijstijden museum. Er zijn dan ook raakvlakken met dit museum. Verder is er in de historie en prehistorie van Friesland uiteraard overlap met het Fries museum, maar dan op meer lokale schaal.

De sterrenwacht is samen met het Eise Eisinga Planetarium in Franeker het enige

sterrenkundige uitje in Noord Nederland. Een positie die aanmerkelijk potentieel heeft dan wat nu gerealiseerd wordt.

2. De Collectie op hoofdlijnen

2.1. Collectiebeschrijving

De komende periode is het van belang om onze collectie te versterken. Een aanzienlijk deel van de collectie is vroeger in zeer brede zin verzameld, zoals bij veel musea voorkomt. Hierdoor is weinig ruimte om nieuwe, versterkende objecten aan de collectie toe te voegen. Dit houdt in dat de komende periode, net als de afgelopen periode, voornamelijk in het teken van afstoten en opruimen staat.

2.1.1. Collectiegeschiedenis

De collectie wordt gevormd uit vondsten en aankopen van amateur-verzamelaars. Zij beheerden de collectie naar eigen inzicht en visie en wilden zoveel mogelijk laten zien. Door samenwerking tussen de verzamelaars is het museum ontstaan.

Een groep amateur - astronomen verzamelde een collectie voorwerpen die de ontwikkeling van de sterrenkunde illustreren. Het betreft onder andere voorwerpen die in vroeger tijden door amateurs zijn vervaardigd.

2.1.2. Collectieomvang en indeling in Deelcollecties

De gehele collectie bestaat uit ongeveer 4000 objecten, waarvan reeds ongeveer 3250 recordnummers zijn opgenomen in ADLIB. Het project "Kolleksjes Tichtby" heeft ervoor gezorgd dat 1565 objecten een minimale registratie (volgens de International Committee for Documentation of the International Council of Museums (ICOM-CIDIC)) hebben, waarvan 850 objecten een basisregistratie (volgens ICOM-CIDIC) bezitten (cijfers 01-12-2017). Door het wegvallen van de subsidie voor een betaalde kracht, is de registratie al een aantal jaren op een lager pitje komen te staan.

Twee deelbeheerders en een (hopelijk nieuw te werven) registrator zullen de achterstand de komende jaren proberen op te heffen. Doel is om omstreeks 250 objecten per jaar te behandelen (14). Echter, dit zal zodra er ontsluiting is in de beginfase aanmerkelijk meer worden, daar er een flink aantal basisregistraties in afwachting van een foto in een soort 'wachtrij' is beland. Dit betreft inmiddels een ringband vol objecten op basis-registratie-niveau.

Geschat aantal objecten	Minimale registratie of slechter	Basis registratie zonder foto	Basis registratie met foto	Totaal geregistreerd
4.000	1768	993	593	3354

2.1.3. Collectieprofiel & Collectiewaardering

Geologie en natuurhistorie

Deze collectie omvat meerdere verzamelingen zwerfstenen uit de regio. Een tweede onderdeel bestaat uit een collectie fossielen, afkomstig uit de regio en daarbuiten. Geologie omvat tevens studie- en documentatie- materiaal omtrent regionale gas- en waterwinning. De collectie heeft een regionale betekenis en de registratie is voor 30% uitgevoerd. Vele zwerfstenen liggen tentoongesteld onder

goede bewaaromstandigheden. In 2022 is een nieuwe expositie over dit onderwerp gerealiseerd. De expositie toont met name zwerfstenen uit de collecties Faber en Bos, een aantal fossielen en presentatiemateriaal omtrent gaswinning. Doel is om in ieder geval eenmaal de komende periode in te haken op dit onderwerp middels een wisselexpositie.

Archeologie

Dit onderdeel omvat steentijd, bronstijd, ijzertijd, romeinse tijd middeleeuwen en nieuwe tijd. De focus hierbij ligt op het mesolithicum en de middeleeuwen en kloostertijd. Deze onderwerpen hebben een grote regionale betekenis. De registratie is voor 40% uitgevoerd. Tot de archeologie behoren ook de collecties van het paleolithicum en het neolithicum, die minder sterk vertegenwoordigd worden in de huidige twee archeologische exposities. Mogelijk wordt hierop ingehaakt door tijdelijke exposities met een archeologisch onderwerp te organiseren. Echter, daar deze exposities zeer kostbaar zijn om goed te doen ligt de voorkeur eerder bij goed dan bij vaak.

Streekgeschiedenis

De streekgeschiedenis bestaat uit objecten uit de omgeving, de collecties Jacob en Douwe Franke (De eerste beroepsfotograaf van Burgum en zijn zoon, bioloog, schoolmeester en amateurfotograaf), de collectie Bosgra (een bekende hoveniersfamilie) en verder zilver, textiel en Hendrik Bulthuis (ontwikkeling pleziervaart). De verzameling zilver omvat sier- en gebruiksvoorwerpen uit de regio, waaronder vele zilveren en gouden voorwerpen die door Burgumer zilversmeden zijn vervaardigd in de negentiende en de eerste helft van de twintigste eeuw. Opgenomen in Adlib zijn 193 recordnummers, waarvan 101 met een minimale registratie en 92 met basisregistratie. De collectie wordt onder goede omstandigheden bewaard.

Hendrik Bulthuis en de BMer

Bulthuis verwierf landelijke bekendheid met het ontwerpen van betaalbare zeilscheepjes (BM, 16-kwadraat, jol, renjol, zeilkano, kajuitzeilboot en motorboot) waardoor de watersport binnen het bereik kwam van mensen met een kleinere beurs. De collectie bestaat uit tekeningen, gereedschap, prijzen, bouwtekeningen, foto's, filmmateriaal en een BM zeilboot met toebehoren. De collectie is in goede staat, veel staat in de expo, enkele tekeningen worden gerestaureerd. De collectie is voor 70% geregistreerd. Daar deze expositie de eerste expositie was die gemoderniseerd is volgens nieuwe inzichten, en er in tussentijd veel geleerd is, bestaat de behoefte om deze expositie bij te werken naar huidige inzichten. Geen verbouwing, maar een update.

De textielcollectie

De collectie textiel bestaat uit kleding en huishoudlinnen uit de negentiende en twintigste eeuw. Beide collecties hebben regionale waarde. De collectie wordt onder goede klimaatomstandigheden bewaard. De individuele objecten dienen wel nog meer van elkaar geïsoleerd te worden.

De collectie zal worden opgeschoond. De herbestemming zal volgens de LAMO plaatsvinden. De collectie zal uiteindelijk bestaan uit enkele kerncollecties, onder andere vrouwen- en mannenkostuums, onderkleding, jassen, huishoudlinnen, naai- en borduurproeven en gebruiksvoorwerpen. De registratie zal volgens het invulboek in ADLIB worden ingevoerd, een derde deel staat momenteel in Adlib,

189 objecten hebben een basisregistratie.

Astronomie & Weerkunde

De collectie bestaat uit voorwerpen die de ontwikkeling van de sterrenkunde illustreren. Het zijn voorwerpen die in vroeger tijden door amateurs zijn vervaardigd. Voorts bestaat de collectie uit informatief materiaal, modellen, foto's en attributen en modellen uit de ruimtevaart. De collectie verkeert in een matige staat en ongeveer 50% is geregistreerd. Veel objecten hebben geen museale waarde of zijn niet exposeerbaar. Komende periode worden de niet bruikbare delen van de expositie afgestoten, en wil de stichting met beperkt budget proberen met name de collectie ruimtevaartmodellen betekenisvoller en inzetbaarder te maken. Ook van dit onderwerp leeft de wens om de komende vier jaar een grotere expositie te houden.

2.2. Collectievorming

2.2.1. Verzamelen

Observeum Burgum verzamelt op dit moment niet of nauwelijks actief. Met uitzondering van de Astronomie-collectie. Deze wordt de komende jaren langzaam 'functioneel' gemaakt. Dus met exposeerbare objecten. Voor de rest van de collectie ligt de nadruk op dit moment, en ook de komende jaren nog op het ontzamen.

Passief neemt het museum nog wel objecten aan, echter alléén als deze binnen het collectieprofiel vallen van een van de hoofdcollecties, zoals beschreven in 2.1.2.

Bij verwervingen worden altijd de daarbij behorende formulieren gehanteerd. Langdurige bruiklenen worden alleen nog aangegaan bij actieve verwerving of zéér bijzondere objecten die een van de kerncollecties zou versterken.

2.2.2. Selecteren en Afstoten

Ontzamen is al een aantal jaar een belangrijke term in het concept-collectieplan. Het museum wil meer aandacht besteden aan de LAMO, en het correct toepassen hiervan. Uitgangspunt is altijd om objecten op een geschikte locatie te herplaatsen. Om het proces te stroomlijnen is er voor verschillende situaties een stappenplan ontwikkeld, zoals hieronder beschreven.

De selectie van objecten volgt het collectieprofiel. Dus objecten die hier ver buiten vallen zullen worden afgestoten. Personeelsgebrek is de voornaamste dreiging voor dit doel.

Afstotingscommissie

Observeum Burgum beschreef in het vorige collectieplan dat het van doel was om een afstotingscommissie op te richten. Dit doel blijft staan, echter bij gebrek aan commissieleden zal deze taak aan het bestuur toekomen. Het bestuur levert hiervoor minimaal 3 bestuursleden, dit mogen vaste of wisselende leden zijn.

De afstotingscommissie zal afstotings- en herplaatsingsvoorstellen van de conservatoren beoordelen, alvorens de conservatoren deze op de Afstotingsdatabase te zetten. De commissie komt op basis van noodzaak bijeen. De afstotingscommissie heeft de taak de conservatoren te controleren, en kan indien zij dit noodzakelijk acht een afstotingsverzoek afwijzen, om een betere onderbouwing vragen of een externe expert laten inschakelen.

Collectieobjecten zonder museale waarde

In het verleden is een groot aantal objecten, voornamelijk boeken en archiefstukken, maar ook gebruiksobjecten, ingeschreven als collectie-object. Gezien het grote volume en de grote zekerheid waarmee dergelijke objecten als object zonder museale waarde kunnen worden aangemerkt, wordt hiervoor NIET de LAMO toegepast. Deze objecten worden onmiddellijk uitgeschreven en geschonken aan de eigen bibliotheek, of op een andere manier verwijderd. De afweging of een dergelijk object museale waarde heeft wordt door de conservatoren gemaakt, en bij de kleinste twijfel net als andere afstotings- en herplaatsingsverzoeken beoordeeld door de afstotingscommissie. Deze kan in dit geval ook beslissen om voor een object wél de volledige LAMO toe te passen. Zo niet, dan worden dergelijke boeken, archiefstukken en overige objecten uitgeschreven uit de collectie, en geschonken aan het eigen documentatiecentrum.

Deze procedure is alleen van toepassing op objecten die zijn ingeschreven en overduidelijk geen enkele museale waarde hebben. Bij twijfel wordt een object aan de afstotingscommissie voorgelegd. Dit houdt in dat de afstotingscommissie het unaniem eens moet zijn, anders wordt de LAMO alsnog gevolgd.

Collectieobjecten met museale waarde

Voor alle andere afstotings- en herplaatsingsverzoeken wordt wel de volledige LAMO toegepast. Nadat de afstotingscommissie een afstoting of herplaatsing heeft goedgekeurd, wordt deze aangeboden op de afstotingsdatabase. Hierna wordt de LAMO ook gevolgd. Hiervoor worden tegelijkertijd met het instellen van de Afstotingscommissie formulieren voor ontwikkeld, welke vervolgens iteratief worden verbeterd.

2.3. Behoud en Beheer

2.3.1. Preventieve Conservering

In het museum wordt op verschillende manieren aan preventieve conservering gedaan. De belangrijkste manier is middels het klimaat en de belichting in het gebouw.

Klimaat in de expositieruimtes

De temperatuur is hier ten minste 17 graden en buiten de zomer is deze temperatuur tevens de doeltemperatuur. Deze temperatuur is naar aanleiding van de energiecrisis en overleg met de museumfederatie in november 2022 bijgesteld van 18 naar 17 graden. Het is helaas niet mogelijk om de temperatuur naar beneden te regelen in de expositieruimtes. Bij hoge buitentemperaturen zal de temperatuur hier dan ook oplopen.

In 2021 is er naast de al aanwezige twee luchtontvochtigers in de wisselexpositie en middeleeuwen nog een derde in geologie geplaatst. In de expositieruimte is

het met het oog op economische overwegingen en de constructie van het museumgebouw de bedoeling om de luchtvochtigheid tussen de 40% en 60% te houden.

Bij te lage luchtvochtigheden wordt vocht toegevoegd aan de ruimte.

Klimaat in het depot

In het depot is de temperatuur constanter en zelfs tijdens een hittegolf in de zomer ligt de temperatuur hier tussen de 17 en 19 graden.

Het depot heeft al jaren actieve luchtontvochtiging middels twee mobiele luchtontvochtigers. De luchtvochtigheid hier blijft zoveel mogelijk rond of iets beneden de 55%. Deze grenswaarde is eind 2022 eveneens aangepast naar 50%.

Verlichting

De gehele collectie (en inmiddels het gehele gebouw) wordt verlicht middels LED-verlichting. Zie hiervoor ook het meest recente verlichtingsplan. Ook in het depot is sprake van LED-verlichting. Het verlichtingsplan moet dan ook bijgewerkt worden.

Textiel

Complete kostuums worden zoveel mogelijk in textielzakken met hanger bewaard. Losse textiel-artikelen worden veelal in dozen bewaard. Ieder artikel is verpakt in zuurvrij papier. Een aantal van deze objecten kunnen zich in een doos bevinden. In één doos zit slechts één materiaaltipe.

Papier

Papier wordt zoveel mogelijk donker opgeslagen, liefst gescheiden met zuurvrij papier, voor zover het budget dit toelaat. Archiefmateriaal wordt bij voorkeur opgeslagen in zuurvrije archiefdozen. Indien objecten langere tijd niet gebruikt worden, worden deze naar het gemeentearchief van de gemeente Tytsjerksteradiel gebracht, alwaar het klimaat specifiek gericht is op archiefmateriaal. De stichting mag hier beschikken hier over een aantal meter opslagruimte.

Ongedierte

De grootste dreigingen zijn wespen, spinnen, pissebedden, hoornaars en een enkele salamander. Het gebouw wordt regelmatig geïnspecteerd op deze dieren, zowel door de beheerder als door de conservatoren. Meestal wordt het nest vroegtijdig gesignaleerd en indien nodig bestreden. In het kader van duurzaamheid wordt alleen voor bestrijding gekozen indien andere mogelijkheden niet langer een optie zijn. Er zijn diverse insectenvallen geplaatst.

Controles

De expositie wordt regelmatig geïnspecteerd door de betreffende conservatoren. Een vrijwilliger verwittigt de conservatoren van te grote afwijkingen. Aangetroffen insecten of andere ongeregelheden worden geregistreerd indien een kleine correctie niet afdoende is om verdere escalatie van het probleem te voorkomen. Dit om de werkdruk op de conservatoren te beperken. Objecten worden op staat en compleetheid gecontroleerd tijdens registratiewerkzaamheden, deze punten worden in Adlib bijgewerkt indien er veranderingen zijn of als de vorige controle meer dan 5 jaar geleden is.

2.3.2. Actieve Conservering en Restauratie

De conservatoren van Stichting Observeum Museum & Sterrenwacht Burgum doen zelf niet aan actieve conservering. Indien nodig en financieel haalbaar wordt dit uitbesteed.

Op het gebied van restauratie worden eenvoudige reparaties aan archiefmateriaal uitgevoerd door een van de conservatoren die cursussen op dit gebied heeft gevolgd. Complexere restauraties worden wederom uitbesteed indien financieel haalbaar.

2.3.3. Veiligheidszorg

Veiligheid staat hoog in het vaandel bij het Observeum. Het gebouw is voorzien van uitstekende noodverlichting, meerdere brandblussers en een brandslang. Daarnaast beschikt het gebouw over een alarmsysteem met een groot aantal zones, de meeste sensoren zijn Infrarood-radar sensoren. Alarmmeldingen worden opgevolgd door beveiligingsbedrijf G4S. Het alarm is in 2022 gemoderniseerd en kan door twee medewerkers op afstand uitgelezen en bediend worden.

Collectierisicomanagement

Een collectie-risicoanalyse moet de komende jaren worden uitgevoerd. In verband met personeelskrapte is dit blijven liggen.

Collectie-informatiesysteem

Momenteel wordt er volledig automatisch eenmaal per dag een backup van het collectie- informatiesysteem gemaakt. Daarnaast wordt eenmaal per week een kopie van de gehele database de cloud ingestuurd. Met overgang van Adlib naar Atlantis in begin 2023 zal het gehele systeem zich in de cloud bevinden, en zijn backups naar de cloud niet langer nodig.

Sleutelbeheer

Alleen beheerders en conservatoren hebben onbegeleid toegang tot het depot. Alle overige bezoeken moeten begeleid door of met goedkeuring van een conservator plaatsvinden. Alle beheerders kunnen toegang krijgen tot het depot.

2.4. Collectieregistratie- en documentatie

2.4.1. Registratie

Voor de collectieregistratie wordt gebruik gemaakt van een papieren schaduw-archief in combinatie met het collectie-informatiesysteem Adlib. Voor een minimale registratie worden in ieder geval de volgende zaken geregistreerd:

- Instellingsnaam
- Objectnummer
- Objectnaam
- Titel
- Verwervingsdatum
- Verwervingsmethode
- Verwerving van
- Huidige standplaats

Voor een basisregistratie worden de bovengenoemde minimale basis- zaken aangevuld met:

- Beschrijving
- Vervaardiger
- Datering van
- Datering tot
- Materiaal
- Afmeting
- Toestand
- Aankoopprijs
- Valuta aankoopprijs

Hier wordt standaard nog een foto of een afbeelding van het object aan toegevoegd, alleen in Adlib. Daarnaast is ook het aantal objecten waar een 'objectnummer' uit bestaat een toevoeging voor een basisregistratie.

In Adlib bevinden zich 1768 objecten met een minimale registratie of slechter. Daarnaast zijn er 993 objecten met een basisregistratie en 593 objecten met basisregistratie én een foto. Onder de 1768 objecten bevinden zich nog rond de 300 andere objecten met een foto.

Omdat de ondersteuning voor Adlib op 31 december 2023 eindigt, wil Museum Federatie Fryslân overschakelen naar een nieuw systeem. Ook in verband met presentatiemogelijkheden van de collectie op internet. Hiervoor gaat het museum waarschijnlijk begin 2023 over naar het door de Museum Federatie Fryslân collectief aangekochte collectieregistratiesysteem Atlantis.

2.4.2. Documentatie

Documentatie wordt standaard bijgevoegd in de fysieke registratiemappen en als afbeeldingen in Adlib. Literatuurverwijzingen staan in de relevante registratievelden. Bij registratie worden deze, indien aanwezig, direct bijgevoegd.

Collectie-informatiesysteem

Momenteel wordt, eenmaal per week, een volledig automatische, dubbele back-up van het collectie- informatiesysteem gemaakt. Deze back-ups bevinden zich op de server en op een extern opslagmedium. In 2019 is het museum gestart met het automatisch uploaden van een wekelijkse naar de KPN-cloud. Eind 2022 heeft KPN deze service beëindigd, voor KPN was gekozen zodat de gegevens fysiek in Nederland bleven. In verband met de overstap op Atlantis (zit al in de cloud) is hiervoor eerst geen vervanging gezocht.

2.5. Gebruik van de collectie

2.5.1. Onderzoek en registratie

Op dit moment ontbreekt het de organisatie aan menskracht om uitgebreid objectgericht onderzoek te doen. Tijdens het registreren wordt vaak een kort onderzoek gedaan om tot een gedegen omschrijving te komen.

Ook voor collectiegericht onderzoek ontbreekt de bemensing. Hier ligt echter nog wel een lang gekoesterde wens om lokaal goed bekende mensen met goede lokale kennis aan het werk te zetten om de fotocollectie te ontsluiten en te beschrijven. Ook hiervoor zijn nog niet de juiste mensen gevonden.

2.5.2. Presentatie en exploitatie

Binnen de collectie zijn een aantal kwetsbare objecten langdurig geëxposeerd. Hierbij valt te denken aan organische materialen in de mesolithicum expositie, het wagenwiel in de 'Middeleeuwen en Kloostertijd' expositie en textiel en papier in de expositie 'Minsken'. Het papierwerk in de 'Bulthuis' expositie is van veel jongere datum, alhoewel hierbij aan het begin van de komende planperiode wel aan de rotatie gedacht moet worden door langdurige uitval van de beherende deelconservator.

Aan de astronomiekant zijn enkele telescopen ingeschreven als museumobject, maar deze zijn (bij afdoende helder weer) ook nog iedere week in gebruik. De vraag is of de inschrijving als museumobject voor veel van deze telescopen wel terecht is geweest. Komende planperiode moet informatie ingewonnen worden over de omgang met deze situatie.

2.5.3. Bruikleenverkeer

In vroegere perioden is gretig gebruik gemaakt van de mogelijkheid om objecten in 'permanente bruikleen' te nemen. Mensen die hun objecten niet wilden schenken kregen deze optie veelal als goed alternatief voorgeschoteld, zodat het object toch verworven kon worden. Helaas veelal met de bestemming depot. Dit heeft een forse hoeveelheid bruiklenen opgeleverd, met een gebrekkige administratie. Uit Adlib blijkt dat er 649 records de acquisitiemethode 'bruikleen' hebben. Een fors aantal, want dat zijn tussen de 15% en 20% van alle objecten in de collectie. Veel bruikleengevers zijn gebrekkig geregistreerd, of inmiddels dermate oud dat de bijbehorende contactgegevens verouderd zijn.

Er zijn echter ook objecten die nog níet in Adlib geregistreerd staan uitgeleend. Deze staan losjes geregistreerd in een bruikleen-map.

Onder de 649 objecten bevinden zich ook de objecten die retour zijn gegaan. Ook deze registratie is gebrekkig. In totaal staan 52 objecten geregistreerd als 'retour eigenaar'. Deze twee getallen overlappen helaas slechts deels. Doel voor de komende periode is om deze administratie volledig te digitaliseren en overlap te verwijderen.

3. Samenvatting en actiepunten

3.1. Samenvatting

In de periode 2022 tot 2026 zijn de sporen van de Corona-crisis gevolgd door de energie-crisis en verslechterende geopolitieke situatie en inflatie ook merkbaar in het collectiebeheer van Observeum. Er moet veel werk gedaan worden met minder mensen en minder middelen. Tegelijkertijd nemen (ook door bovenstaande) de bezoekersaantallen bijna sectorbreed af, en zo ook bij Observeum.

Net als in de vorige beleidsperiode ligt de nadruk van het collectiebeheer in de periode van 2022 tot 2026 nog meer op afstoten. Dit om de collectie te kunnen versterken wanneer de kansen zich voordoen. Daarnaast bevinden zich ook veel niet museale objecten in onze collectie. Middels een op te richten afstotingscommissie worden deze stukken weloverwogen verwijderd. Voor de Astronomie en Weerkunde kerncollectie wordt niet alleen flink afgestoten, maar is het doel ook om met een beperkt budget met name de ruimtevaart collectie door actieve verwerving meer vorm te geven.

Het expositiebeleid zal de komende tijd meer gebaseerd zijn op wat het publiek wil, teneinde de bezoekersaantallen weer wat omhoog te krijgen. Doel is om in de komende periode grotere exposities over de deelcollecties geologie, archeologie en astronomie te organiseren.

Zuinig met energie omgaan is een nieuw element in het aanhouden van temperatuur en luchtvochtigheidswaarden in het museum. Het klimaat kent nu een derde factor en dat is energiegebruik. De museumvereniging probeert de komende jaren meer de balans tussen energieverbruik en optimale conservering te vinden. De richtgetallen zijn derhalve ook een stuk soepeler geworden.

Een groot thema aan het begin van de komende planperiode is de overgang van het collectieregistratiesysteem Adlib van Axiell naar Atlantis van DeventIT. Deze overgang wordt begeleid en collectief ingekocht door de Museumfederatie Fryslân. Hierdoor zullen ook grote wijzigingen in backupsystemen en dergelijke plaatsvinden. De wens bestaat om dit collectieregistratiesysteem gepaard te laten gaan met het aantrekken van een nieuwe (hopelijk bezoldigde) registrar. Naast ontzamen is ook het drastisch verminderen van het aantal bruiklenen een doel. Daarnaast is ook het verbeteren van de registratie op dit gebied zeer belangrijk. De administratie hieromtrent zal gedigitaliseerd moeten worden in Atlantis.

3.2. Actiepuntenlijst

- Meer publieksgericht gebruik van de collectie
- Aantrekken nieuwe registrar
- Collectie versterken door ruimte te maken en af te stoten
- LAMO toepassen waar nodig
- Aangeboden objecten alleen aannemen wanneer collectieversterkend
- Klimaat zo energie-zuinig mogelijk op pijl houden, maar wel binnen de beleidskaders
- Onderzoeken of automatische lucht-bevochtiging noodzakelijk is
- Meer PR aandacht voor vaste collectie
- Komende vier jaar minimaal eenmaal een grotere expositie binnen geologie, bodemkunde of natuurhistorie.
- Komende vier jaar minimaal eenmaal een grotere expositie binnen de archeologie
- Komende vier jaar minimaal eenmaal een grotere expositie over de astronomie/ruimtevaart
- De Bulthuis expositie krijgt als destijds eerste bijgewerkte expositie een update.
- Objecten textielcollectie meer van elkaar isoleren.
- Doorgaan met afstoten van delen van de textielcollectie
- Start actieve verwerving ruimtevaart-collectie met klein budget
- Oprichting afstotingscommissie binnen het bestuur
- Correcte toepassing LAMO
- Verwijderen objecten zonder museale waarde uit collectie
- Opstellen nieuwe collectie-risico-analyse
- Overstap naar nieuw collectieregistratiesysteem Atlantis
- Bruikleenverkeer beter registreren en digitaliseren
- Het aantal bruiklenen terugbrengen

Bijlage 5

Lichtmeting 30 november 2017

De gehele expositie en het depot worden verlicht middels Ledverlichting. Dit project is een aantal jaren geleden gestart. Het eerste rapport dateert van 2011. Daarna zijn er diverse aanpassingen / uitbreidingen geweest met als aanname dat nu alle relevante ruimten UV-vrij zouden zijn.

Na metingen in samenwerking met museumconsulent Mirjam Pragt van de museumfederatie Fryslân op donderdag 30 november 2017 is gebleken dat dit inderdaad het geval is. Alleen vlakbij onafgedekte ramen waar geen collectie is, was sprake van een meetbare hoeveelheid Uv-licht.

De lichtsterkte in het museum is over het algemeen goed, vooral sinds de Bulthuis-expositie is ingericht. De onderstaande tabel vertegenwoordigt die meetwaarden. Hierbij is telkens de hoogst gemeten waarde op een object genoteerd. Hieruit blijkt wel dat de hoeveelheid verlichtingstijd nog aan de hoge kant is.

In de onderstaande lichtmetingstabel zijn geen waarden van licht-archeologische stenen en aardewerken collectie ingemeten. Dit allereerst vanwege de relatieve ongevoeligheid voor licht, maar ook vanwege de aanstaande verbouwing van deze ruimte, waarbij de verlichting beduidend zwakker zal worden. De bedoeling is om de lichtsterkte hier laag te houden om een nieuw geïnstalleerde verlichting in de expositieruimtes voor Minsken en Hendrik Bulthuis uniforme verlichtingssterkte in de expositieruimten te bereiken. De lichtsterkte in Minsken lijkt momenteel bijvoorbeeld erg laag door de relatief hoge lichtsterkte in de archeologieruimte.

In de tabel zijn te hoge waarden in rood aangegeven, maar dit betekent niet per sé dat de objecten ook daadwerkelijk teveel licht ontvangen. Veel papierwerk in Bulthuis wordt bijvoorbeeld meerdere malen per jaar vervangen door andere documenten, of een bladzijde van een boekje wordt omgedraaid naar een volgende pagina. Bij voorkeur wordt er minimaal eenmaal per half jaar gewisseld van document, en blijft het document vervolgens een aantal jaar in depot.

Ook het textiel in Minsken staat hooguit een half jaar in de vitrine voor het weer in depot verdwijnt. Daarna wordt het pas na een aantal jaren weer tentoongesteld. In dit geval ligt de daadwerkelijke hoeveelheid Lux-uren dus aanmerkelijk lager dan de getoonde hoeveelheid. In het museum worden objecten 5 dagen per week 4 uur per dag verlicht, en 1 dag 8 uren (vrijdagmiddag en avond), dit komt neer op 28 uur per week, en 1456 uur per jaar.

Onderstaande meetwaarden betreffen de huidige waarden, na correctie:

Locatie en/of object in expositie	Lichtsterkte in Lux (max)	Lux-uren per jaar (max)	Meest gevoelige materiaalsoort	Duur Tentoonstelling
Zeil Bmer in expo Bulthuis	38 (50)	55.328 (50.000)	textiel	Permanent
Zeil bovenste modelbootje in vitrine in expo Bulthuis	62 (50)	90.272 (50.000)	textiel	Permanent
Zeil onderste modelbootjes in vitrine in expo Bulthuis	50 (50)	72.800 (50.000)	textiel	Permanent
Blauwe vitrine Bulthuis	80 (-)	116.480 (-)	zilver	Permanent
Papier in rode vitrine Bulthuis	55 (50)	80.080 (50.000)	papier	Max ½ jaar
Knikspant Bulthuis	38 (50)	55.328 (50.000)	textiel	Max 1 jaar
Schilderijenwand Minsken Foto's	48 (50)	69.888 (50.000)	foto	Max ½ jaar
Schilderijenwand Minsken Olieverfschilderijen	60 (150)	87.360 (480.000)	Olieverf	Max 4 jaar
Schilderijenwand Minsken pentekeningen	15 (50)	21.840 (50.000)	pentekening	Max ½ jaar
Textielvitrine Minsken achter	50 (50)	72.800 (50.000)	textiel	Max ½ jaar
Textielvitrine Minsken links	39 (50)	56.784 (50.000)	textiel	Max ½ jaar
Textielvitrine Minsken rechts	63 (50)	91.728 (50.000)	textiel	Max ½ jaar
Zilvervitrine textiel	42 (50)	61.152 (50.000)	textiel	Max ½ jaar
Archeologie Wagenwiel	17 (50)	24.752 (50.000)	hout	Permanent
Archeologie mammoetkiezen	159 (50-150?)	231.504 (480.000?)	Been	Permanent

In de Bulthuis-expositie is het zeil van de BM'er een replica, en hoewel ambachtelijk vervaardigd, wordt verval hiervan als acceptabel gezien. De zeilen kunnen worden vervangen. Het verval van de modelzeilbootjes wordt eveneens als acceptabel gezien door zowel museum, als door de eigenaar: thuis staan ze in de zon op de vensterbank, in het museum onder maximaal 62 Lux, tevens zijn de modellen niet oud, en de zeilen relatief eenvoudig te vervangen.

Het papierwerk in de vitrines wordt bij voorkeur maximaal een half jaar ten toon gesteld (met ingang van dit nieuwe collectieplan wordt hier meer op gelet). De tentoongestelde knikspant wordt maximaal 1 jaar tentoongesteld, en daarna gewisseld.

Het museum ziet een verval van 1 JWV (Juist Waarneembaar Verval) per 10 jaar voor textiel (ISO klasse 1) als acceptabel. Dit omdat het museum sterk van mening is dat het tonen van kopieën niet het doel is van een museum. Een object dat niet getoond wordt, is het bewaren niet waard. Veel objecten in de collectie zijn niet uniek of onvervangbaar. Uitgangspunt is dat het publiek ervan kan genieten en dat de schade hierdoor veroorzaakt, tot een minimum beperkt moet kunnen worden, maar wel wordt geaccepteerd als consequentie van het tonen. Deze objecten worden dus maximaal een half jaar getoond.

Wat papier (ISO-klasse 1) betreft streeft het museum eveneens naar een maximaal verval van 1 JWV per 10 jaar. Zwart-wit foto's (ISO klasse 5) zijn beduidend minder gevoelig dan kleurenfoto's, en hoewel het museum een verval van 1 JWV per 50 jaar nastreeft, wordt hiervoor bij 50 lux een maximale belichtingstijd van 12000 uur per jaar aangegeven, terwijl de reële verlichtingsduur omstreeks 1450 uur is. Hierbij 1 JWV per 100 jaar eenvoudig haalbaar.

Het wagenwiel is bijzonder. Doel is om dit object zoveel mogelijk permanent tentoon te stellen. Er is echter al schade opgelopen de afgelopen jaren, voornamelijk door het gebrek aan een verlichtingsplan wat hierin voorziet. Om de schade te beperken zal in de nieuwe opstelling het wiel ondanks de zwakke belichting veel minder belichtingsuren moeten krijgen. Dit is mogelijk op te lossen middels een bewegingsmelder en verlichting die alleen inschakelt als iemand vlakbij het wiel komt.

Bijlage 6

Meerjarenbegroting (Zie Excel bestand)

Bijlage 7

Concrete doelstellingen 2022-2026 (zie Excel bestand)